

СТАНОВИЩЕ

за докторската дисертация
*ОБЕМНО ТРАНСФОРМИРАНЕ СЪС СВЕТЛИНА
И НЕГОВИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА
ПРИОЗВЕДЕНИЯ НА ИЗКУСТВОТО*
от Таня Евтимова Михайлова

Предлаганата за рецензиране дисертация на Таня Михайлова представлява труд от 275 страници (182 страници основен текст, 5 с. Библиография и 4 с. Списък от видеоматериали, включени в дисертацията, 20 с. Приложения с интервюта, 5 с. Списък с илюстрации и 54 с. Илюстрации).

Още от самото начало следва да се отбележи, че темата на предлагания дисертационен труд е значима, от особена важност и актуалност за съвременното развитие на изящните изкуства и в този смисъл е напълно дисертабилна.

Предлаганият труд е структуриран в Увод, 3 Глави и Заключение. В обстойния *Увод* (6-15 с.) се изтъкват условията за създаване на произведения на изкуството чрез напълно нова технологична медия, нейното развитие и резултати като художествени постиженията. Обоснована е значимостта на тази медия за съвременното изкуство и очевидната актуалност на темата. Ясно и достатъчно подробно са представени *целите* и съответните *задачи* на изследването. *Методът* е определен като интердисциплинарен, съдържащ социологически, биографичен и културно-исторически анализ.

В Първа глава (16-75 с.) се разглежда *Използването на светлината от проектора като средство за създаване на визуални трансформации, технологии и акценти*. Представена е историята на развитие на *3D мапинг проекциите*, техническите условия и особеностите на светлинните и обемни трансформации на архитектурни обекти. Подробно са проследени иновативните постижения в областта на проектирането върху триизмерни обекти, както и други светлинни изкуства и техники, прилагани за проекти в околната среда. Специално са отбелязани и възможностите за интерактивно участие на публиката в подобни проекти.

Цялата Втора глава (76-134 с.) е посветена на *Значими представители на светлинните изкуства в сферата на 3D мапинг прожекциите и видео-мапинг проектирането върху триизмерни обекти*. Подробно са разгледани новите проекти и експерименти в световен мащаб чрез творби на най-известните техни автори. Разгледани са и творби на известни български екипи от автори. Особено достойнство на дисертационния труд е задълбочената и компетентна сравнителна оценка на художествената дейност в различните условия за развитие на българските и чуждестранните автори.

Трета глава (135- 184 с.) представя *Социалното значение и приложение на обемното трансформиране със светлина*, където въпросното социално значение е обвързано с ответната реакция на отделните и на масовите зрители. Проследени са особеностите на съвременното публично изкуство и по-специално на 3D мапинг прожекциите в градска среда. Подробно са представени „жанровете на този тип прожекции спрямо целите, които обслужват: реклама, протест и критика, социални каузи, празници, фестивална форма, движенчески изкуства“. Разгледани са и 3D мапинг прожекциите във връзката им с други форми на изкуството като театъра, операта, мюзикъла с танцовите и концертно-развлекателните шоу-представления. Специално е разгледано и влиянието на този тип прожекции върху съвременното музейно и образователно дело.

В *Заклучението* (185-187 с.) накратко са резюмирани основните теми на дисертацията и са представени обективно резултатите от труда. Сполучливо са очертани перспективите за по-нататъшно развитие на разгледаната в дисертацията нова форма на прожекционно изкуство при въвеждането на все по-нови дигитални технологии, както и новите приложения на това изкуство във все повече сфери от обществения живот с влиянието му върху все по-широка публика.

Общото впечатление е, че дисертационният труд е отлично изпълнен във всяко отношение. Срещат се единични двусмислени твърдения като напр. на с. 7 за първа прожекция се сочи 1936 г. в Дисниленд (а по-долу на същата 7 с. се сочи 1963 г.), докато този прочут увеселителен парк в САЩ е открит през 1955 г. Българските названия *артист* и *художник* са еднакво подходящи за разглежданата нова форма на изкуство, но се различават в класическите изкуства и е по-добре да

не се заместват произволно, както напр. на с. 22 под линия и на други места в дисертацията. Преводните транскрипции на имена и цитати в текста са безупречни, макар да се срещат и изключения като напр. Хюгенс (на 41 с.), който е достатъчно известен у нас като Хюйгенс или в изрази като „отива на резиденция в лабораторията ...“. Посочените бележки, разбира се, са незначителни и ни най-малко не намаляват отличното впечатление от много добрия език, стил и нормативен изказ на труда.

В няколко пасажа (като напр. на с. 130-131 или на с. 180) авторката засяга особено важни за разглежданата тема проблеми за „слабо развитата култура“ и за опасността от прехода на някои произведения на изкуството към „пошлостта и кича“. Мотивирана е необходимостта от професионални художници в екипите, създатели на произведения на новото изкуство, като гаранция за художествената им стойност, но все пак въпросът за деликатната граница между шоу-перформанс и изкуство остава.

В *Библиографията* цитираните книжни и електронни източници на няколко езика са 99, придружени от 103 видеоматериала и 132 фигури с илюстрации на емблематични прожекции.

В обобщение, следва специално да се отбележи, че изследването е проведено професионално и е изложено на много добър език. Дисертационният труд е изпълнил своите цели и задачи, структуриран е подходящо за развитието на темата и, според изискванията, е намерил своето приложение в конкретното изследване и класификацията на емпиричния материал. Трудът се характеризира с тематично единство и представлява принос към една неизследвана у нас област – на обемното трансформиране със светлина и възможностите му за създаване на произведения на изкуството. Изводите и заключението с изтъкнатите приноси на авторката логично следват от изследването и са добре обосновани.

Авторефератът представя обективно и пълноценно труда. Публикациите на авторката по темата на дисертацията (под печат) са в рамките на необходимия брой.

